

ŠIFRA UČENIKA

STRUČNI ISPIT**AVGUST, ŠKOLSKE 2014/15. GODINE
CRNOGORSKI-SRPSKI, BOSANSKI,
HRVATSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST****U P U T S T V O****VRIJEME TRAJANJA TESTA 150 MINUTA**

Za vrijeme testa nije dozvoljena upotreba elektronskih uređaja. Učenik/ca ne smije na bilo koji način otkrivati u testu svoj identitet ili se direktno obraćati ocjenjivaču.

Test **MORA** biti napisan hemijskom olovkom koja se ne može brisati.

Test sadrži zadatke koji se rješavaju na jedan od sljedećih načina:

- zaokruživanjem broja ispred tačnog odgovora
- pisanjem kratkog odgovora
- pisanjem dužeg odgovora
- pisanjem funkcionalnog teksta

Uz test si dobio/dobila **list za odgovore** za zadatke višestrukog izbora.

Potrebno je da na odgovarajuće mjesto pažljivo prepíšeš svoje odgovore.

Zadatak će se vrednovati sa 0 (nula) bodova ako je:

- netačan
- zaokruženo više ponuđenih odgovora
- nečitko i nejasno napisan
- rješenje napisano grafitnom olovkom

Ukoliko pogriješiš, prekriži i odgovori ponovo. Kad završiš, provjeri svoje odgovore.

Srećno!

* M 6 2 7 5 7 *

PRAZNA STRANA

Na osnovu teksta odgovori na pitanja 1, 2, 3, 4, 5, 6 i 7.

Ajfelova kula, simbol Pariza i primjer rafinirane jednostavnosti, u svojoj elegantnoj figuri krije jedan složeni mehanizam. Specijalno skrojene pumpe, grijači i osvjetljenje održavaju spoljni sjaj čelične, 119 godina stare dame, dok ogromni zupčanici, točkovi i kablovi škripe duboko u njenoj unutrašnjosti, na mjestima gdje ih nijedan turista ne primjećuje. Briga o skrivenoj sadržini ovog spomenika je često puta opasan posao, koji omogućava kuli njeno najbolje izdanje sa razglednica, kaže Agencija DPA. Više od 500 ljudi, od kovača i hidrauličara do čuvara i kuvara, rade u čeličnoj strukturi.

U širokim podrumima, u podnožju tornja nalaze se hidraulični motori koji pokreću dva lifta za posjetioce. Silazak niz spiralne stepenice, pored ogromnih točkova koji polako namotavaju debele čelične kablove, liči na izlet u doba industrijske revolucije. Rezervoar sa 4 000 litara vode, koja je nekad pumpana iz Sene, daje kuli potrebnu protivtežu da se 18 000 svakodnevnih posjetilaca podigne na 115 metara visok drugi nivo. Bezbrojni djelovi motora, koji bez prestanka klopoću, traže često podmazivanje i svakodnevnu kontrolu. Tako da i najkraći kvar jednog od liftova može udvostručiti redove posjetilaca.

Liftovi za posjetioce, na remek djelo Gustava Ajfela postavljeni su 1899. godine, 10 godina poslije njegovog otvaranja. Zajedno sa savremenim liftovima koji se penju do platforme, na visini od 276 metara, podizači prevale po 97 775 kilometara u godini.

Broj stepenica do vrha varirao je kroz istoriju, kroz različite restauracije: u vrijeme izgradnje bilo je 1710 stepenica do vrha na 300,65 m; nakon restauracije osamdesetih bilo je 1920 stepenica; i danas ih ima 1665. Javnosti nije dostupan vrh stepeništem – do vrha se stiže liftom sa druge platforme.

Iako je trebalo da bude uklonjena poslije 20 godina, kula je ostala zbog važne uloge telegrafskog transmitera. Danas, ipak, najviše novca donose turisti. Francuski proizvođač automobila *Citroen* koristio je kulu za svoju veliku reklamu sačinjenu od 250 000 svijetlećih lampica, što je u Ginisu zabilježeno kao najveća reklama na svijetu. Ona je *krasila* toranj od 1925. do 1934. godine.

U strukturu ovog spomenika instalirano je desetine kilometara hidrauličnih cijevi, dok ih mini grijači štite od smrzavanja, tako da vode ima i kada su jake zime. Ekipa od 30 farbara radi sa punim radnim vremenom više od 18 mjeseci da bi ofarbala kulu sa svježim slojem njene dobro poznate bronzane boje. Čak i zamjena svijetla u Ajfelovoj kuli pravi je poduhvat. Za zamjenu jednog od 360 izvora svjetlosti potrebna je ekipa alpinista sa punom sigurnosnom opremom.

Ako vam nešto ispadne, bio to i jedan mali šrafčiger, ovo može biti smrtonosno za nekoga – kaže električar Anri Pelie, koji u Ajfelovoj kuli radi već punih 14 godina. Srećom, kako kažu električari, 20 000 minijaturnih sijalica na osnovu kojih se kula bogato kupa u svijetlu tokom cijele noći, imaju garancije u trajanju od 10 godina. Podignuta kao simbol *Svjetske izložbe*, Ajfelova kula predstavlja revoluciju u arhitekturi. Ne samo da je bila najveća građevina u svijetu, već je označila i radikalni raskid sa pariskim niskim kamenim zgradama.

(tekst je priređen prema različitim izvorima)

1. Ajfelova kula za svjetsku arhitekturu je:

1. jedinstveno preduzeće.
2. istinska revolucija.
3. rijedak spomenik.
4. objekat modernog tipa.

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora i rješenje prenesi na list za odgovore.

1 bod

2. a) Objasni zašto posjeta Ajfelovoj kuli podsjeća na izlet u doba industrijske revolucije.

---

b) Na koji način posjetioci stižu do vrha Ajfelove kule?

---

2 boda

3. Koje godine je otvorena Ajfelova kula?

---

1 bod

4. Ajfelova kula nije uklonjena poslije 20 godina zato što je:

1. bila najveća građevina na svijetu.
2. imala važnu ulogu transmitera.
3. služila za najveću reklamu na svijetu.
4. privlačila ogroman broj turista.

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora i rješenje prenesi na list za odgovore.

1 bod

5. Kolika je visina Ajfelove kule?

_____

1 bod

6. Objasni koja vrsta posla je posebno opasna u održavanju Ajfelovog kule.

_____
_____
_____
_____

1 bod

7. Iz drugog pasusa datog teksta prepisi onomatopejsku riječ.

_____

1 bod

Koristeći dati tekst riješi zadatke 8, 9, 10, 11, 12 i 13.

Živjela je kako je htjela. Od škole ima samo dva razreda gimnazije. Znam, zbog svog iritantnog ponašanja, ostala je bez prijatelja. Ali za tebe će se boriti i zubima i noktima i sa malo dobre volje još se može postići sve što je lijepo i dobro.

8. Objasni značenje frazeologizma i zubima i noktima.

_____
_____

1 bod

9. Napiši frazeologizam sa značenjem: povući se, pobjeći, ustuknuti, napustiti okršaj, i to usljed straha ili osjećanja lične ugroženosti.

_____
_____
_____

1 bod

10. Objasni značenje riječi iritantan i napiši odgovarajući antonim.

Značenje: _____

Antonim: _____

2 boda

11. Odredi padež u kojem stoje riječi za tebe i značenje tog padeža u datom tekstu.

_____

_____

1 bod

12. Riječ malo u datom tekstu je:

1. veznik
2. pridjev
3. prilog
4. rječca

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora i rješenje prenesi na list za odgovore.

1 bod

13. Odredi vrstu priloške rečenice: Živjela je kako je htjela.

1. lokalna
2. kauzalna
3. modalna
4. temporalna

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora i rješenje prenesi na list za odgovore.

1 bod

14. Upiši nazive književnih razdoblja/pravaca kojima pripadaju sljedeća književna djela:

P. P. Njegoš: *Gorski vijenac* _____

F. Petrarka: *Kanconijer* _____

O. Balzak: *Čiča Gorio* _____

1 bod

Pažljivo pročitaj odlomak iz drame *Antigona* i uradi zadatke 15 i 16.

*Ta grešenje u ljudskoj leži prirodi.
A zgreši l' ko, to nije više čovek lud
a ni bez sreće ako, u zlo padnuvši,
tvrdoglav nije, nego leka traži zlu.
Samosion si, moram te osuditi.
No slušaj savet moj i ne zlostavi leš!
Je l' junaštvo – mrtvaca opet ubiti?
Ispekoh, pa ti rekoh. Najveća je slast
od mudra savetnika savet primati.*

15. Navedene stihove u drami *Antigona* izgovara:

1. Hemon
2. Kreont
3. Polinik
4. Tiresije

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora i rješenje prenesi na list za odgovore.

1 bod

16. Protumači osnovnu ideju navedenih stihova.

---

1 bod

17. Prema svojim odlikama Čehovljeva drama *Ujka Vanja* je:

1. ekspresionistička
2. impresionistička
3. psihološka
4. simbolistička

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora i rješenje prenesi na list za odgovore.

1 bod

Pročitaj stihove iz pjesme *Banović Strahinja* i odgovori na pitanja 18 i 19.

*ona nađe jedan komat sablje,
zavi komat u vezeni jagluk,
da joj bilu ruku ne obrani,
pa obleće i otud i otud,
čuva glavu Turčin-Vlah-Alije,
a ošinu gospodara svoga,
gospodara Strahinića bana*

18. Objasni čime je motivisan postupak *Strahinove ljube*.

---

1 bod

19. U razvoju epske radnje navedeni stihovi dio su:

1. ekspoziције
2. zapleta
3. kulminacije
4. raspleta

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora i rješenje prenesi na list za odgovore.

1 bod

20. A) Zaokruži broj ispred dominantne karakteristike epohe moderne:

1. Iarpurlartizam
2. pozitivizam
3. populizam
4. utilitarizam

1 bod

B) **Obrazloži izabrani odgovor.**

---

2 boda

21. Na osnovu ponuđenog odlomka odredi djelo i autora.

Ne, rekao je polako odmahujući glavom, kao da se izvinjava što govori ozbiljno. Ne treba čovjek da se pretvori u svoju suprotnost. Sve što u njemu vrijedi, to je ranjivo. Možda nije lako živjeti na svijetu ali ako mislimo da nam ovdje nije mjesto, biće još gore. A željeti snagu, bijes, bezosjećajnost, znači svetiti se sebi zbog razočaranja. I onda to nije izlaz, to je dizanje ruku od svega što čovjek može da bude. Odricanje svih obzira je prastari strah, davna suština ljudskog bića, koje želi moć, jer se boji.

1 bod

Pročitaj odlomak iz Andrićevog romana *Na Drini ćuprija* i uradi 22. i 23. zadatak.

Uzvodno od mosta, na strmoj obali od sivog krečnjaka, sa jedne i sa druge strane, vide se okrugle udubine, sve dva po dva, u pravilnim razmacima, kao da su u kamen urezani tragovi kopita nekog konja natprirodne veličine; one idu odozgo sa Starog grada, spuštaju se niz liticu do rijeke i pojavljuju se opet na drugoj obali, gdje se gube pod mrkom zemljom i rastinjem.

22. Navedi dvije legende koje su u vezi sa gradnjom mosta.

2 boda

23. Može li se most odrediti kao glavni junak romana *Na Drini ćuprija*?
Zaokruži DA ili NE i obrazloži svoj odgovor.

DA   NE

1 bod

Pročitaj stihove i uradi 24. i 25. zadatak.

*No vrijeme se kreće, no vrijeme se kreće,
Ko sunce u krugu,
I nosi nam opet ono što je bilo:
I radost i tugu.
I sinut će oči, naći će se ruke,
A srca se dići –
I slijepi za stope bivšega života
Njima ćemo ići.*

24. Koja je figura nabiranja zastupljena u navedenim stihovima?

1. anafora
2. asindet
3. epifora
4. polisindet

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora i rješenje prenesi na list za odgovore.

1 bod

25. Koji stilski efekat autor postiže smjenjivanjem kratkih i dugih stihova?

---

1 bod

Pročitaj odlomak iz Krležine drame *Gospoda Glembajevi* i odgovori na 26. i 27. pitanje.

Stanka. Taj dijalog je strog, ali vrlo uljudan, kao da razgovaraju dva potpuno gluha čovjeka po paritetu svog vlastitog organskog nedostatka. Grmljavina mnogo glasnija i raste. Od vremena na vrijeme zeleni refleks munja. Razmak između refleksa i detonacije od pet do sedam sekunda. Vjetar i kiša o stakla.

26. Odredi umjetničku funkciju opisa prirode u navedenoj didaskaliji.

---

1 bod

27. Objasni kakav je odnos oca i sina u drami *Gospoda Glembajevi*.

---

2 boda

Pročitaj odlomak iz *Gorskog vijenca* i odgovori na 28. i 29. pitanje.

*A kad tamo, muka i nevolja:
Udarilo dvjesta haračlijah,
Poturice ljuta Arnauta,
Na krvavu Radunovu kulu.
Sam se Radun u kulu nagnao
I s njim žena njegova Ljubica;
Žena mlada ama soko sivi,
Puni puške svome gospodaru;*

28. Sa čije tačke gledišta se opisuje zbivanje u navedenom odlomku?

1. kneza Rogana
2. vojvode Draška
3. Vuka Mićunovća
4. Vuka Mandušića

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora i rješenje prenesi na list za odgovore.

1 bod

29. Dati odlomak u *Gorskom vijencu* je:

1. dramski elemenat
2. epski elemenat
3. lirski elemenat

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora i rješenje prenesi na list za odgovore.

1 bod

30. Napiši tekst u formi IZVJEŠTAJA o ekološkoj akciji na temu: (Ne)briga čovjeka o životnoj sredini. Izvještaj treba da sadrži sljedeće informacije:

- vrijeme i mjesto (kada i gdje je došlo do zagađenja životne sredine)
- motiv za nedolični postupak
- posljedice zagađenja
- mjere koje su preduzete za saniranje posljedica

Poštuj gramatičku i pravopisnu normu.

Tvoj rad treba da sadrži minimum 120 riječi.

10 bodova

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.